

ŐİŐLİ MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ
2020 NİSAN UZAKTAN EĞİTİM DERS NOTLARI

Alan/Dal Adı : Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri/ Tüm Dallar

Ders Adı : Temel Bakım

Dersin Sınıf Düzeyi : 10

Modül/Kazanım Adı: Saç ve Saçlı Deri Analizi

Konu : Saç ve Saçlı Derinin Analizi

Konu Tarihi Aralđı : 20 Nisan_25 Nisan

Ders Öğretmenleri : Dilek Aksoy

Nisan 2020, İstanbul

SAÇ VE SAÇLI DERİ ANALİZİ

Saçın Özellikleri

1. Renk

Saç rengi korteksteki pigment dağılımına bağlıdır. Pigmentler, iki ana tip olarak sınıflandırılan, yaklaşık 1 µm çapındaki melanin granülleri şeklinde dağılmışlardır. İlk melanin tipi eumelanindir. İndol türevi olup kahve-siyah renkli, çok karmaşık bir makromoleküler yapıya sahiptir. Bu tip melanin saçtaki keratinde bulunan tirozinden sentezlenir. İkinci tip melanin ise pheomelanindir. Karmaşık aromatik yapıda olup renkleri eumelaninden daha açıktır ve saça sarı-kırmızı renk vermektedir. Saçın son rengi, eumelanin ve pheomelanin oranına bağlıdır.

2. Parlaklık

Saç, sağlıklı koşullarda saç gövdesinin etrafını saran yumuşak, amorf kutikula sayesinde oldukça parlak gözüktür. Bu yumuşak yüzey, ışığı düzenli bir şekilde yansıtır, bu saçılma ile karakteristik parlaklık sağlanır. Saç uzadığında fiziksel olarak zarar görür ve kutikula pulları verimsizleşir veya dökülür. Bu durum, ışığın saçtan daha yüksek derecede yansımaya neden olur ve donuk bir görünümle sonuçlanır.

3. Elektrostatik Özellikler

Kuru saç elektriği iyi iletmez, tarama gibi mekanik kuvvetlere maruz kaldığında saçın yüzeyinde elektrostatik yük oluşur.

4. Gerilebilme ve Esneklik Özellikleri

Saçın gerilebilme ve esneklik özelliği, baskı ve zorlama ile ilişkili olarak saçta meydana gelen deformasyon şeklinde açıklanır. Tek bir saç telinin esneklik özelliği, sabit oranda saçın gerilmesi ve kaydedilmesi ile ölçülür.

Gerilebilme ve esneklik özelliğini etkileyen diğer etmenler ise saç telini zayıflatan permanent ve boyadır. Kaynar suda, saç teli kırılmadan önce orijinal uzunluğunun %100'ü kadar bir artış gösterecektir. Bu durum, saç teline saçı yağlandıran ve büyümesini arttıran çok yüksek oranda su girişi ile gerçekleşir.

5. Saçın Hacim Özellikleri

Tek bir saç telinin özellikleri ile karşılaştırıldığında, sübjektif koşullara bağlı olarak değişen saç kütlelerinin özelliklerini ölçmek çok daha zordur. Bu nedenle saç hacminin ölçümü psikofiziksel veya psikometrik olmak üzere duyarlı yöntemlerle gerçekleştirilir. Saçın hacimsel özellikleri, saç bakım ürünlerinin son kullanıcıyı da içine alan değerlendirme tiplerini yansıtır. Bu değerlendirmelerin her biri ve değerlendirildikleri yol aşağıda sırasıyla anlatılmıştır.

6. Tarama Kolaylığı

Tarama kolaylığı, tarağın saç içindeki hareketi sırasında karşılaştığı direnç ile ilişkilidir. Tarama kolaylığı, saç telleri ve saç telleri-tarak arasındaki sürtünme, saç çapı, sertliği ve elektrostatik yükten etkilenmektedir. Tarama kolaylığını değerlendirmek için genellikle psikofiziksel yöntemler kullanılarak saç derecelendirilir.

7. Saç Şeklinin Korunması

Saç şeklinin korunması, saçın şekil verildikten sonra zamana karşı dayanıklı kalabilme yeteneğidir. Saç spreyi veya sabitleyici losyonlar gibi ön uygulamaya maruz kalmadığında, tek bir saç telinin özelliği, saç tellerinin sürtünmesi, saçın yoğunluğu ve saçın sertliği saç hacmi üzerinde etkilidir. Saç şeklinin korunması, saçın bilinen kuvvetle de formasyonunun ve zamanla şekil kaybının ölçülmesi ile

belirlenir. Daha uzun sürede bozulan saç örgüsü, saç şeklini koruma açısından daha uygundur. Bu ölçümler yapılırken sıcaklık ve rölatif nem dikkatle kontrol edilmelidir.

8.Uçuşma

Uçuşma miktarı, sıcaklık ve rölatif nemden etkilenen saçın üzerindeki statik elekt- rikselle kuvvete bağlıdır.

9.İdare Edilebilirlik

İdare edilebilirlik için yöntemler normal olarak değerlendirilir. Özel tekniklerle uzun saçta veya canlı tüyler üzerinde yapılan testler kullanılır.

10.Saç Kütlesi

Saç kütlesi, normal olarak hacim, kalınlık ve sıklıkla belirlenir. Tam olarak saç küt- lesini tanımlamak zordur. Saç kütlesine referans olarak kalınlık alınmasına rağmen, hangisinin görünen hacim olduğu görsel ve duyumsal yöntemler ile ilgilidir. Diğer bir tanımda ise kütle, yapısal kuvvet, sağlamlık, esneklik, sertlik ve hacim birleşiminden oluşur.

Kılın Fiziksel Özellikleri

1. Esneklik

Esneklik saçların en önemli özelliklerinden birisidir. Saçlara şeklini veren, esneklik ve kıvrılmalarını sağlayan saç korteksidir. Saç, esneme yeteneği sayesinde, şeklinin değişmesine olanak verir ve kısa süre sonra hiç hasar olmaksızın eski hâlini alabilir. Islak saç, boyutunun yaklaşık % 30'u kadar uzayabilir ancak daha fazla gerilim uygulanırsa saçta kırılmalar ortaya çıkar. Saçın esnekliğinde en belirleyici faktör kortekste uzun keratin fibrilleridir. Renk açma ve perma gibi kalıcı kimyasal uygulamalar sonucu, korteks etkilenir ve saç esnekliği bozulur. Esnekliği bozuk olan saçta kıvrılmalar olmaz. Hem doğal hem de yapay ışık kaynakları, kıldaki kimyasal maddelerle etkileşir ve esneme yeteneğini belli oranda azaltır.

2.Statik Elektrik

Kuru saç fırçalandığında statik elektrik oluşur. Bu durum, özellikle kuru ve sıcak ha- vada belirgin olur. Kıllar birbirlerini iter. Yüklenen kıllar saçların tamamından ayrı durur ve uçuşur. Nemlendiriciler ve şampuanlardaki çeşitli katkı maddeleri ile saç yüzeylerinde düzgünlük sağlanır, statik elektrik oluşumu azalır ve dolayısıyla uçuşma daha az olur.

3. Nem Oranı

Saçların su içeriği nemli ortamlarda artar. Nemli ve sıcak ortamlarda, saçlarda daha fazla nem ve az miktarda statik elektrik bulunduğu için saç daha az hacimli olur. Saçlar, kuru ve sıcak ortamlarda, daha az nem ve daha fazla statik elektrik nedeniyle daha hacimli görünür. Islak saçlarda ise korteks şişer ve kıl yüzeyi geçici olarak kayganlığını ve düzlüğünü yitirir. Bu nedenle ıslakken tarama işleminde friksiyon daha çok ortaya çıkar.

4.Porozite (Gözeneklilik)

Normal hasarsız kıllarda, kortekse giren ve çıkan su miktarı oldukça azdır. Bunu sağ- layan kutikülanın sağlam olmasıdır. Şampuanlar kutikülaya hasar vermez. Ancak saçlara şekil vermek için kullanılan maddeler, rüzgâr ve aşırı güneş teması sonucu, kıllardaki porozite artar ve dolayısıyla suyun kortekse giriş/çıkışı artar. Por sayısı fazla olan kıllar kurudur ve kırık, ayrılmış uçları bulunur. Hasarlı kutiküla kırılabilir özelliktedir ve yıpranması kolaydır. Korteks giderek daha çok su tutmaya ve kurutulduğunda çok daha fazla su kaybetmeye başlar. Bu şekilde her yıkamada saç giderek daha fazla yıpranmaya başlar.

5. Yapı

Saçın dokusu saç güzelliğini yansıtır. Saç dokusu, kılın çapı, sert veya yumuşak olması ve yıpranma durumu gibi faktörlerden etkilenir.

Saç ve Saçlı Derinin İnceleme Yöntemleri

1. Saçta Teşhis

Saç ve saçlı deriyi gözlemlerken saçın dokusunu, cinsini, durumunu, esnekliğini, saçın gözeneklerini iyi tetkik etmek gerekir. Saç ve saçlı deri incelemeleri mutlaka aydınlık ortamda yapılmalıdır ki doğru tespitlerde bulunulabilsin. Saç analiz ederken müşteriye rahatsızlık vermemek için saçla oynar gibi yaparak müşteriye hissettirmemeye özen göstermeliyiz. Saç birkaç yöntemle incelenebilir.

Gözle izlenimler Mat

Pelteleşmiş Solmuş renk Çatallaşmış uçlar

Dokunma ile izlenimler Kuru

Çatlak

Pütürlü

Islakken süngerleşmiş Kırık uçlar

Tarama esnasında

Esneklik yok.

Saç keçeleşir (özellikle ıslakken)

Genel göstergeler

Emiş gücü yüksektir (su, permanant, dekolore, saç boyaları ve şekillendiricileri daha çok emer).

Saç geç kurur.

Alkali ortamda kabarma fazladır (Özellikle permanantta tehlike arz eder.).

Dökümü ve esnekliği azalır (permanantta ve şekillendirildiğinde saç dayanıklı olmaz).

Gözle izlenimler: Saça uzaktan bakarak matlığı, rengi, çatallaşmaları tespit edebilir. Matlık durumu yıpranan kutikula pulcuklarının ışığı iyi yansıtmamasından kaynaklanır. Saç ucuyla dipleri arasında ve değişik yerlerde renk farklılığı bulunabilir. Çatallaşmış uçlar ışığı yansıtmamasından dolayı rahatlıkla gözle fark edilebilir. Saçı değişik yerlerden ayırarak saçlı derinin gözenek durumunu, pigment bozukluklarını, iltihaplı ve iltihapsiz deri değişikliklerini, sulu ve susuz yaraları tespit edilebilir. Ayrıca yapısı zarar görmüş saçlar suyu kolay emer ve kolay kurur. Kutikül pulcukları sağlıklı olan saçlar suyu zor emer ve zor kurur. Çünkü kutikül pulcukları dış ortamdaki havayla teması keserek kurumayı zorlaştırır.

Dokunma ile izlenimler: Saçı ayırıp saçlı deriye dokunarak kepek ve yağ durumunu, saçı iki elle kavrayarak saçın hacmini tespit edilebilir. Saç tellerini parmak uçları arasında yuvarlayarak kutikül pulcuklarının yıpranması, parmaklarla çekiştirerek esnekliği kontrol edilebilir. Saçtaki sirke oluşumu ise tırnak uçlarıyla saçtaki oluşuma vurarak kontrol edilebilir. (Oluşum düşüyor ise kepek, düşmüyorsa sirkedir.)

Tarama ile izlenimler: Tarama esnasında elektriklenen saç kurudur. Saçın kutikül pulcukları ve saç bağları hasar gördüyse keçeleşerek esnekliğini kaybeder.

Müşteriye yönelteceğimiz değişik sorular da saç ve saçlı deriyi teşhis etmemize yardımcı olur. Örneğin:

Permanant yaptırdınız mı? Yaptırdıysanız en son ne zaman?

Saç rengini açtırdınız mı? Açtırdıysanız en son ne zaman?

Kına ve rastık yaptırdınız mı? Yaptırdıysanız en son ne zaman?

En son ne ne zaman kestirdiniz?

Defrize yaptırdınız mı? Yaptırdıysanız en son ne zaman?

2. Saçı ve Saçlı Deriyi İncelerken Kullanılan Araç Gereçler

Wood lamb

Bilgisayarlı saç analiz cihazı

Mikroskop

Elektron mikroskobu

Biyopsi

ÖLÇME-DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Saç kütlesinin özellikleri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zayıf ve hacim birleşmesi

B) Renk ve asit birleşmesi

C) Esneklik ve güçsüzlük birleşmesi

D) Uzunluğu

E) Yapısal kuvvet, sağlamlık, esneklik, sertlik ve hacim birleşmesi

2. Aşağıdakilerden hangisi saçın özelliklerindendir?

A) Renk

B) Parlaklık

C) Esneklik

D) Elektrostatik özellikler

E) Hepsi

3. Aşağıdakilerden hangisi saçın hacim özelliklerinden değildir?

A)Tarama kolaylığı

B)Uçuşma

C)Saç kütlesi

D)Saç şeklinin korunması

E)Gerilebilme

4. Aşağıdakilerden hangisi saçta dokunma ile teşhis yöntemlerinden değildir?

A) Kuru

B) Çatlak

C) Kırık uçlar

D) Pütürlü

E) Solmuş

5. Aşağıdakilerden hangisi saç ve saçlı deriyi incelerken kullanılan araçlardan biridir?

A) Frimatör

B) Yüksek frekans

C) Mikroskop

D) Vapozon

E) Klimazon

CEVAPLAR

1)	E
2)	E
3)	E
4)	E
5)	C

